

SISZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban átvéve.
Egész évre 10 k.
Negyedévre 4 ..
Helyben házhoz hordva.
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 ..
Védke postán szállítva.
Egész évre 24 kor.
Negyedévre 6 ..
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, ahétfő és
Ünnep utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 6.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XXI. évfolyam 10. szám.

Nagyvárad.

Csütörtök 1915 január 14.

Berchtold gróf lemondott. Burián báró az új külügyminiszter.

Váratlanul meglepő hírt közöl fővárosi tudósítónk: Berchtold gróf Magyarország és Ausztria külügyminisztere lemondott s helyét Burián István báró foglalja el.

Nincs most ideje annak, hogy a külügyminiszterváltás okait kutassuk. Arra sem alkalmas az idő, hogy a távozó külügyminiszter politikai szerepét méltassuk. Magyarország azzal a megnyugvással veszi tudomásul a háború viharai közepette megtörtént változást, hogy azt a körülmények hozták magukkal s akik e nehéz időkben az ország sorsát intézik, tudják, mit miért cselekesznek.

Egy dolog bizonyos: a balkáni válság idején Berchtold gróf volt az, aki legjobban exponálta magát a mellett, hogy az albánok önálló állammá szerveztessenek. Sajnos, az albánok állami életre éretleneknek bizonyultak. A kis ország örökös forrongások színhelyévé lett s nem váltotta be azokat a reményeket, melyeket a magyar és osztrák önzetlen politika hozzájuk fűzött. Lehet, hogy Albánia jövőjének alakulása is kapcsolatban áll a külügyminiszterváltással. Berchtold gróf utódja, Burián István báró kinevezése általános örömet kelt. Burián mint volt közös pénzügyminiszter kormányzója volt Boszniának, alaposan ismeri a balkáni viszonyokat. Szívvel-lélekkel magyar ember, kiváló diplomata, aki a mostani válságos időkben be fogja váltani azokat a reményeket, melyeket tehetőségéhez két ország méltán fűz. A jövőben a magyar nemzetnek döntő szava kell, hogy legyen a Habsburgok két országa politikájának irányításában. Ezt jelenti Burián kinevezése, de jelenti azt is, hogy ez a politika a jövőben is első sorban a magyar politika ezer éves

utjain fog haladni a mi igazi érvényesülési területünk: a Balkán felé.

Gróf Berchtold külügyminiszter lemondott.

A késő délutáni órákban híre jött, hogy gróf Berchtold Lipót közös külügyminiszter lemondott és az utódja Burián báró lesz. Erre nézve a miniszterelnökség sajtóosztályától a következő táviratot kaptuk:

Budapest, január 13. A Magyar Távirati Irodának jelentik Bécsből: A Fremdenblatt ma esti száma közli, hogy gróf Berchtold Lipót közös külügyminiszter, aki öfelségétől már hosszabb idő előtt kérelmezte kegyelemben való elbocsátását, ezen kérelmét a legfelsőbb helyen ismét megújította. Öfelsége méltányolta a fontos személyes okokat, melyek a külügyminisztert visszalépésre indították és kegyeskedett kérésének eleget tenni.

Berchtold utódjává Burián István báró öfelsége személye körüli magyar miniszter fog kineveztetni.

A világháború.

A harcok Varsó körül.

Stockholm, január 13. A Svenska Dagbladet katonai munkatársa megállapítja, hogy a németek Varsó elleni lassu előnyomulásának oka főként a kedvezőtlen időjárásban rejlik. Az orosz hadvezetőségnek azzal a kijelentésével szemben, hogy a tél az oroszok szövetségese, Hindenburg egy nyilatkozatában rámutatott arra, hogy az orosz tél csak hasznára lehet a szövetségeseeknek. Ennek az a magyarázata, hogy a németek tulsúlyukat az oroszok felett elsősorban nehéz ágyúknak köszönhetik, s a míg a fagy be nem áll, a feneketlen sártengerrel borított utakon nehéz ágyúkat ugyszólván lehetetlen továbbszállítani.

Hogy Varsót a németek bevehessék, ahhoz keményen tagyott országutakra van szükség. Mindazonáltal a német gyalogság folytatja támadásait és feltartóztatatlanul nyomul előre. És minél tovább nyomulnak a németek kelet felé, annál nehezebb lesz az oroszoknak az osztrák-magyar hadsereggel szemben a Nidánál és a Dunajecnél elfoglalt állásait megtartani.

Stockholm, január 13. Az Aftonbladet harctéri tudósítója jelenti:

Minél messzebb nyomulnak a németek Lengyelországban kelet felé, annál nehezebb lesz az oroszoknak déli pozícióik megtartása a Nida és a Dunajec mentén az osztrák-

magyar hadsereggel szemben. A lengyelországi vasutvonalakat már annyira rendbehozták, hogy a szövetségesek könnyen tudják szállítani csapataikat egyik helyről a másikra.

Az oroszok megtanulták a franciáktól, hogyan kell védelmezni a fontos városokat földvárakkal. Varsó körül valószínűleg az egész vidék erődítménnyé van átalakítva, melyet lépésről lépésre kell bevenni, mint az argonnei erődöket. Hogy a németek mégis oly eredményesen operálnak az orosz állások ellen, ennek az a magyarázata, hogy az orosz hadsereg tűzértsége nem elégséges a német tűzértséggel szemben. Mihelyt a föld megfagy, bizonyára sokkal gyorsabbak lesznek a hadműveletek is.

Elesett orosz tábornokok.

Frankfurt, jan. 13. Pétervárról jelentik: A legújabb orosz hivatalos veszteségjelentés, amely az Inowloz körül vívott ütközet elesettjeiről és sebesültjeiről szól, négy orosz tábornok nevét közli a halottak között. A tábornokok nevei a következők: Richter, Scholl, Konstantinow és Kohlsemiedt.

Hazarendelték a kozákokat.

Berlin, jan. 13. A Vossische Zeitung jelenti Pétervárról: Fokozatosan kivonják a harcra való alkalmatlan kozáksapatokat és a birodalom belsejébe szállítják, onnan pedig hely-

őrségi csapatokat küldenek a harctérre. Ennek az az oka, hogy a kozákok a legalkalmasabbak esetleges zavargások elfojtására, pedig a nagyvárosokban komolyan fenyeget a veszély, hogy a lakosság fellázad. De az is egyik oka volt a kozákok visszarendelésének, mert az orosz hadvezetőség tapasztalta, hogy a német hadsereg a kozákok irányában, a kik rabolnak és kegyetlenkednek, nem ismer irgalmat.

Az oroszok visszavonulása Uzsoknál.

Ungvár, jan. 13. Az Est tudósítója jelenti: Ideérkezett jelentés szerint az Ung völgyében felvonult ellenséges csapat egy része visszavonult Uzsok felé. A rettenetes utakon az ágyuk egy részét csak ökrökkel tudták feljebb vinni. A részleges visszavonulás valószínű oka az, hogy féltek a zempléni és beregi csapataink előnyomulásától, kisebb erővel azonban még mindig megszállva tartják az Ung völgyét, Malomrét és Uzsok között, hogy összeköttetést tartsanak fent a Lyuta völgyébe betört csapatokkal.

A páncélvonat ma ismét felment Csontosig, de ellenséget nem talált. Az orosz őrjáratok csak éjjel vonulnak be ebbe a községbe, de hajnalban visszahúzódnak, mert félnek a páncélvonattól.

Németek a magyar állam önállóságért.

Budapest, január 13. (Tud. cenz. táv.) Berlinből táviratozzák: A Frankfurter Zeitung, amelynek a német hivatalos körökhöz való közelállása általánosan ismeretes, ma feltűnést keltő cikket közöl. Lelkesen méltányolja a magyarok katonai erényeit és ajánlja a magyar nemzet külön államiségének a respektálását, mert ezt a magyarok nem hiúságból, hanem fejlődési érdekből hangsúlyozzák.

Nagy orosz vereség Varsó körül.

Budapest, január 13. (A sajtóbizottság engedélyével.) Az oroszok tegnap éjjel a Nida alsó folyásánál hat oszlopban meglepetésszerű támadást intéztek az osztrák magyar haderők állásai ellen. Az éjszakai támadást azonban még idejekorán észrevettük. Csapatunk a vízzel telt árkokat lecsapolták az oroszok utjából és rövid tüztávolságra bocsátották magukhoz az ellenséget, azután egyszerre iszonyu tüzelést kezdtek meg ellene. Gyilkos tüzelésük hatása alatt az oroszok támadása összeomlott, a rohamra közeledő oszlopok pánikszerűen menekültek a halottak százait hagyva szanaszét maguk után. — Az osztrák magyar éjszakai őrjárat, amelyről jelentették már, hogy fogságba került, de az orosz tábor közepén föllázadva kitört és onnan fogolyként elhozta magával az orosz parancsnokság egész szállásőrségét, magyar honvédekből állott.

A francia hadsereg tehetetlen.

Berlin, január 13. A Baseler Nachrichten katonai munkatárja írja: Egyre jobban

megegyesedik az a benyomásunk, hogy a franciák és szövetségeseik nagyszabású haditerp nélkül dolgoznak. Nincs meg a képességük, hogy döntő helyen fölényes erővel lépjenek sikra és vagy a stratégiai képesség, vagy az anyagi eszközök hiányzanak ehhez. Nagyon közeli a veszedelem, hogy a szövetségesek kitarása ellankad és hogy támadásaik ennek következtében teljesen elerőtlenednek.

Egy francia tábornok elesett.

Basel, január 13. (Budapesti Tudósító.) A „Temps“ közlése szerint Reymond, a garmati gyalogság tábornoka elesett.

A franciák és a japán segítség.

Bécs, jan. 13. A N. Fr. Pressé-nek jelenti Rotterdamból: A Nieuwe Rotterdamsche Courant párisi tudósítója közli lapjával: A mióta kiderült, hogy a Marne mellett nem győzött a francia sereg és nem vált be a franciáknak az a reménykedése, hogy sikerülni fog a németeket kiszorítani Franciaországból, a közvéleményt Párisban nagy nyugtalanság fogta el. A rémhírek egyre több hiteltre találnak. Miután bebizonyosodott, hogy öt hónap minden erőfeszítése sem volt elegendő, a francia nép általában azt hiszi, hogy idegen segítség nélkül a szövetségesek nem fognak a németekkel megbirkózni.

Amennyire visszaszító volt Pichon sajtóhadjárata eleinte, éppen olyan rokonszenves most. A volt külügyminiszter elárasztja a nagy lapokat cikkeivel, amelyekben a mellett kelt hangulatot, hogy 400.000 főnyi japán seregbe van szükség a nyugati harctéren. Amióta Franciaországban köztudomásra jutott, hogy az elzászi lakosságra sem lehet számítani, az egész francia közvélemény szimpatizál azzal a tervvel, hogy meg kell nyerni Japán segítségét. Érdekes, hogy Maurice Barré, aki Deroulede örököse a hazafias ligában, nyíltan bevallja, hogy Franciaország csatlódott az elzászi lakosságban. Így ír Barré:

A franciák azt hitték, hogy Elzász az a fiatal leány, aki hozzá van láncolva a fekete-fehér-vörös határsorompóhoz és csak a kedvező alkalomra vár, hogy a mi karjaink közé siessen. Ez volt 1871-ben, de a leányzó negyvennégy évvel idősebb lett, fiai németekké váltak. Hogy ez a felfogás igaz, bizonyítja az a körülmény, hogy a cenzura az elzászi harctérről tisztek leveleit engedte át, amelyek arról szólnak, hogy az elzászi nép nem rokonszenvez a francia katonákkal. (N. Fr. Presse)

Kopenhága, jan. 13. A „Politiken“ írja, hogy Franciaországban nagy türelmetlenséggel kísérik az ugynevezett kimerítési harcot. A szigorú francia cenzura ellenére is mind több francia lap ad kifejezést ennek a türelmetlenségnek. Ezzel kapcsolatban mindinkább hangoztatják a japán segítség igénybevételenek szükségességét. Clémenceau lapjában erőlesen állást foglal a japánok igénybevétele mellett és azt mondja többek közt, hogy gyerkes dolog az ország sorsát a kimerítési taktikára bízni, mert ez a módszer nemcsak a németeket, hanem a franciákat is ki fogja meríteni. A lövészárkokban való háborúban — mondja végül Clémenceau — sohasem fogunk győzni. Offenzív erőre van szükség és ezt a japánok tudják megadni. Ugyanilyen értelemben ír Vaillant szociáldemokrata képviselő is.

A Politiken ehhez hozzáfűzi azt a megjegyzést, hogy ha kapnak is a franciák japán segítséget, még mindig nagy kérdés, hogy a japán katonaság, amely oly nagy dicsőséggel harcolt Mandzsuriában a saját hazájáért, ugyanilyen vitézséggel fog-e harcolni egy reája nézve teljesen közömbös európai állam érdekében.

Berlin, január 13. (Az Est tudósítójától.) A „Berliner Tageblatt“ kerülő uton ezt

a táviratot kapta Londonból: Asquith a lapok tudósítói előtt úgy nyilatkozott, hogy kár szót fecsegni arra, hogy a szövetségesek japán fegyveres segítséget fognak igénybe venni Európában. Angliának nincs szüksége japán támogatásra, nem is fog kérni, nem is tűrné.

Francia tábornokok az orosz főhadiszálláson.

Hamburg, január 13. A Hamburger Nachrichten jelenti Brüsszelből: Pau tábornok és vele Castelnau és Gallieni tábornokok a legnagyobb titokban elutaztak a lengyelországi orosz főhadiszállásra. Gallieni tábornok Joffre helyett utazott a tanácskozásra. Mivel utjuk Skandinávián keresztül vezet, néhány hétig fog tartani, míg célhoz érnek.

Az angolok német inváziótól félnek.

Amsterdam, január 13. A Daily Chronicle tegnapi számában a következő távirat olvasható:

— Dealból jelentik, hogy ott és a kenti tengerpart mentén angol aviatikusok gondosan őrködnek. Az egyes repülőgép-őrségek felváltják egymást s közben lovascsapatok és tengerészek a partvidék egész hosszában cirkálnak, hogy idejében elhárítsák a németek esetleges támadását az angol partok ellen.

Az általános védkötelezettség Angliában.

Berlin, január 13. (M. T. I.) Amsterdamból táviratozzák a Berliner Tageblatt-nak:

A Times keményen megtámadja azokat az angol képviselőket, akik az alsóház ülésén az általános védkötelezettség ellen foglaltak állást. Az idézett lap közlése szerint kedden nagy ülés lesz az alsóházban. Akkor kinyílik majd az angol közvélemény szeme és elvállik, vajjon Nagy Britania reméli-e, hogy az általános védkötelezettség behozatala nélkül is befejezheti ezt a háborút?

Az angol-francia flotta a Dardanellák ellen.

Athén, január 13. Mitilénéből táviratozzák, hogy az egyesült angol-francia flotta, amely két napon aránylag nyugalomban volt, szombaton és vasárnap ismét erősen bombázta a Dardanellák erődjait. Az erődök viszonozták a tüzelést. A hadihajók nem tettek jelentékeny kárt az erődökben és az erődök tüzelése sem érte a szövetséges flottát.

**Tábori alsó ruhák
Vizmentes bakkancsok
Halina csizmák
és Hó cipők**

legjobb minőségben

Reichard Dezső

cégnél

Rákóczy-uton kapható.

A gabona és lisztárak.

A városi tanács határozata.

A kereskedelemügyi miniszter tudvalevőleg már kiadta rendeletét a buza, rozs, árpa és tengeri, valamint az ezekből előállított liszt árának megállapítására vonatkozó rendeletét, amelyet részletesen ismertettünk.

A miniszteri rendelettel foglalkozott Nagyváradi város tanácsa s tudomásul vette, hogy a miniszter Nagyváradra nézve a buza árát métermázzánként 40 koronában, a rozs árát 32 koronában, az árpa árát 27 korona 50 fillérben és a tengeri árát 20 korona 50 fillérben állapította meg.

Ez az ár a miniszteri rendelet értelmében buzánál 2 százaléknál nem több idegen keveréket tartalmazó hektoliterenként 76 kilogramos súly minőségű egészséges buzára, — rozsnál 2 százaléknál nem több idegen keveréket tartalmazó hektoliterenként 70 kilogramos súly minőségű egészséges rozsrára, tengerire pedig egészséges őrlőképes és emberi táplálkozásra alkalmas, de nem apró vagy gömbölyű szemű tengerire vonatkozik.

A lisztárak az akként megállapított legmagasabb árak alapul vételével, a miniszteri rendelet 1. §-ában meghatározott százalékos ártöbbletek hozzájárulásával számítandó ki, vagyis: a) a búzából előállított finom tészta-liszt $40 + 67.5 \frac{0}{100} = 67$ korona; — b) búzából előállított főzölisztnél $40 + 57.5 \frac{0}{100} = 63$ korona; — c) búzából előállított kenyérliszt-nél $40 + 17.4 \frac{0}{100} = 46$ korona 96 fillér; — d) búzából előállított egyminőségű lisztnél $40 + 22 \frac{0}{100} = 48$ korona 80 fillér; — e) rozsliszt $32 + 35.3 \frac{0}{100} = 33$ korona 30 fillér; — f) árpaliszt $27.50 + 57.8 \frac{0}{100} = 43$ korona 40 fillér; g) tengeriliszt $20.50 + 45 \frac{0}{100} = 29$ korona 73 fillér métermázzánként.

Nagyváradi város tanácsa elhatározta, hogy ezen árakat a lapok útján közli a közönséggel.

Ezek szerint tehát az elsorolt lisztékért magasabb árakat senki sem követelhet és senki sem fogadhat el.

A gabonaárakról szóló korábbi miniszteri rendelet megszabja a liszt vegyítésének módját, a melyből eltérő vegyítésben egyáltalán nem szabad lisztet, a finom tészta-liszt kivételével forgalomba hozni.

A miniszternek azonban tudomására jött, hogy a miniszteri rendelet ellenére egyes fogyasztási szövetkezetek, gyári és vállalati fogyasztási áruraktárak nem a megfelelő keverés mellett, vagy tisztán árusítanak buza és rozslisztet, miért is utasította a Kereskedelmi és Iparkamarát, hogy ha ilyen visszaélésekről tudomást szereznek, haladéktalanul jelentést tegyenek arról a kereskedelmi miniszterhez. Az illetőket szigorúan büntetik.

Nincs buza.

Értesülünk arról, hogy a helybeli malmok már is küzdenek a buza hiánnyal s a legrövidebb idő múlva kénytelenek lesznek őrleési üzemüket redukálni, sőt valószínűleg az egész üzemüket beszünteti egy időre egyik-másik malom a buza hiány miatt, ami pedig nemcsak a közéletben okozhat óriási bonyodalmakat, hanem a munkás viszonyokra is kellemtelen lesz.

Különben a forgalomban tapasztalható buza hiánynak, legalább még most, nem az a valódi oka, hogy egyáltalán nincs buza, hanem a készlettel bíró kereskedő és termelő egyaránt eltagadják a készletet, mert keveselik a kormányhatóságilag megállapított árakat s látják, hogy tovább nem lehet uzsoráskodni a végtelenségig a közönséggel s a

háboru veszedelmét nem tudják kibaszni egészen a hirtelen megguzdagodásra.

Ha azonban a gabonakészlettel bírók továbbra is követik ezt a ravasz taktikát, a hatóság radikálisabb eszközökhöz nyúl s igénybe veszi a rekvirálást.

Epizódok Ferenc Szalvátor királyi herceg látogatásain.

Nagyváradi közönsége még most is Ferenc Szalvátor királyi herceg látogatásának hatása alatt áll. Mindenfelé a legkedvesebb benyomásokat keltette a magas vendég, a kinek szeretetreméltó egyénisége, mindenre kiterjedő figyelme és lebilincselő modora épp úgy meghódított mindenkit, mint a kísértetében volt urakat fáradhatatlansága.

Néhány apróbb epizódot az alábbiakban említünk fel.

A királyi herceg a Szent Vince nővérekről.

A vasuti nyugvóállomás volt az első Vörös-Keresztes intézmény, melyet a királyi herceg látogatásával kitüntettek. Ez a nyugvóállomás tudvalevőleg minden tekintetben a legkiválóbb a hasonló intézmények közt az egész országban, sőt Ausztriában sincs még egy nyugvóállomás, mely a nagyváradival kiállná a versenyt. A Szent Vincenővérek vezetése alatt áll, a kik nemesak mintaszerűen ápolják az itt lévő sebesülteket, hanem főznek is a száz betegre s példás buzgósággal ápolják a rokkant vitézeket.

Dr. Fráter Imre főorvos bemutatta a királyi hercegnek az apácák főnöknőjét s hozzátette:

— Az irgalmas nővéreknek köszönhető, hogy itt minden kifogástalan rendben van.

A királyi herceg erős meggyőződés hangján válaszolt:

— Ismerem Szent Vince leányainak önfeláldozó működését. Az apácáknak sok hálaival tartoznak a szenvedők mindenütt.

Ugy a nyugvóállomáson, mint a többi kórházban, a hol az apácák teljesítik az ápolónői szolgálatot, a királyi herceg külön köszönetet mondott nekik áldásos működésükért.

Ahol zárt ajtókra talál a fenség.

Ferenc Szalvátor királyi herceg előtt valószínűleg Magyarország minden ajtója nyitva áll. Elvégre, udvar képességgel bír a fenség. És mégis a nagyváradi látogatása alkalmával volt egy hely, ahol zárt ajtókat fogadták a fenséget. Ugy történt a dolog, hogy kedden délután a Ritoók Zsigmond-utcai iskolában lévő kórházat akarta meglátogatni a fenség. Ennek az iskolának az a jó tulajdonsága van, hogy két utcára nyílik és pedig Sztaroveszky és Ritoók Zsigmond-utcára. A főbejáratnál, Ritoók Zsigmond-utcán, pompás lovakon ülve várták a lovasrendőrök és rendőrtisztviselők a fenséget. Itt gyűlt össze a nagy tömeg is, mely minden áron látni akart egy eleven fenséget és lelkes éljenzéssel akarta üdvözölni. Türelmetlen várakozás után végre jelzik:

— Jön a fenség!

Sorba köszörülnek az emberek a torkukat — egyik-másik már kiált is, de csak félig:

— Elj...!

A fenség nem jön.

— De én szavamra mondom, hogy már itt volt! mondja egy ur, akit nyomban meg akarnak verni ezért a becsapásért.

— Biztosan ki akarják kerülni a közönséget és a hátsó kapun akarják bevenni a fenséget!

Alig hangzik el ez a felfedezés, máris megmozdul a tömeg, vágatnak a lovasrendőrök, valahol a közelben túlköl a főkapitány autója, egyszóval nagy tumultus, hogy még Wertheimstein Alfréd is kinyitja az ablakot s ijedten szól ki:

— Valami baj van!

— Dehogy kérem, csak Ferenc Szalvátor főherceg jön, azaz, hogy jönne, mert be van előtte zárva az ajtó.

Tényleg úgy is volt. A királyi herceget a hátsó bejáratnál akarták bevezetni, ahol az ajtó be volt csukva. Mit volt kénytelen tenni a fenség, szépen át ment a főbejárat-hoz, ahol aztán bejuthatott a sebesültekhez és a tartogatott éljeneket is megkapta.

A királyi herceg aggódik.

A fenséges vendég látogatása alkalmával történt a kórházban a következő epizód, amely ragyogó fényt vet a királyi herceg meleg szívére és őszinte részvétre.

Az emeleti egyik sebészeti kórteremben feküdt egy igen súlyos sebesült. A feje teljesen körül volt pólyálva. Alig látszik a beteg arca, amelyen a fájdalom tükröződik.

A királyi herceg, mikor az ágy mellé lép, a sebesült katona felemelkedik. A fenséges ur azonban kezével gyöngéden int és mondja:

— Csak maradjon nyugodtan. Ne keljen fel.

A sebesült katona boldogan hajtja le a fejét. A királyi herceg pedig meleg érdeklődéssel kérdezősködik az állapota iránt. Figyelmébe ajánlja az orvosoknak a súlyos sebesültet és mikor az ágytól csendesen eltávozik, még egyszer kezet fog a sebesülttel és szeretettől égő, nyájas hangon kívánja neki, hogy hagyja el az ágyat jó egészségben.

Azután szívesen elbeszélgetett a többi sebesültekkel is, de ezalatt többször küldötte aggódó, meleg pillantását a súlyosan sebesült katona felé, akinek szenvedését bizonyára csillapította a királyi herceg aggódó részvéte.

Egy elmaradt epizód.

A református tanítónőképzőben tett látogatás alatt, míg a fenség a szobákban tartózkodott, Fráter Imre a Vörös-Kereszt főintézője igen praktikus gondolatot akart fölvetni a fenséges vendég előtt. Eszébe jutott ugyanis az igazgató főorvosnak, hogy mi-csoda pompás fürdők van nekünk, ahol a reuma, csusz, stb. jótállás mellett gyógyul és ezt a fürdőt nem veszi igénybe a katonaság. A Félix-fürdőről van szó.

— Micsoda kórházat lehetne itt berendezni. Csak ne volna olyan fukar a katonaság és emelné fel az ápolási díjakat.

— Eddig is ezen mult minden! — Toldja meg a polgármester.

— Most mondja ezt meg valaki a fenségnek. Azonnal el lesz intéve! Adja a tanácsot Fráter.

Igen, igen, de ki mondja meg? Talán már meg volt az az ur is, aki megmondta volna a fenségnek a fontos dolgot, de már akkor odatoppantott a hatalmas ur és a tanácskozó urak hódoló tisztelettel szólanul állottak. A kapufélfánál mereven tiszteleggett egy Vörös-Keresztes honvéd és a következő pillanatban eltűnt a fenség a megyéspüspök kényelmes hintójában.

A Félix-fürdő jó barátai pedig várnak jó gondolatuk megvalósításával, míg még egy királyi herceg jön Nagyváradra látogatába.

x Kőhögés, hurut, rekedtség

ellen használjon hurut szeletkét Ára: 60 fillér. Kapható Farkas István Apolló drogeriájában Rákoczy-ut 7/B.

A legújabb behívások.

1875-től—1881-ig be kell vonulni minden népfelkelőnek.
Január 20-án lesz a jelentkezés.

Tegnap délután sürgős rendelet érkezett Fráter Barnabás alispánhoz és az összes főszolgabírákhoz. A rendelet értelmében az 1875. évi és ennél fiatalabb A) alosztályú népfelkelésre kötelezett egyének bevonulni tartoznak.

Köteles tehát bevonulni az 1875., 1876., 1877., 1878., 1879., 1880., 1881. és ennél fiatalabb minden olyan A) alosztályú népfelkelésre kötelezett is aki a közös hadseregnél, honvédségnél, csendőrségnél szolgált és onnan bármily fokból létszámfelettinek, betegnek, illetve nem tényleges viszonylatba helyeztetnek, nyilvánítottak. Az itt elősoroltak tényleges népfelkelői szolgálatra hivatnak be.

Ehez képest a következőket rendeli el a miniszter.

A fentnevezett népfelkelésre kötelezettek valamennyien, tehát az ajánlati lappal ellátottak is, tekintet nélkül az abban foglalt rendelkezésre, illetőségi helyükre tekintet nélkül a jelenlegi tartózkodási helyükön a megfelelő parancsnoksághoz

1915 január 20-ra

tartoznak bevonulni.

A félreértések kikerülése végett hangsúlyozza a miniszteri rendelet, hogy bármely okból, tehát betegség vagy szolgálati képzetlenség okából szabadságot, továbbá bármely, tehát az összes lovasságnál szolgáltak is tartoznak bevonulni.

Nem tartoznak bevonulni a népfelkelési tényleges szolgálat alól bizonytalan időre felmentett népfelkelők. Hasonlóan nem tartoznak bevonulni azok, akik vegyes katonai vagy honvéd felülvizsgálat után a hadsereg (hadi tengerészet) honvédség vagy a csendőrség kötelékéből annak idején elbocsátottak és ennélfogva a népfelkelés B) alosztályába tartoznak.

A behívás kihirdetése a községekben a szokott módon történik.

A behívottaknak a következőket ajánlja figyelmébe a rendelet:

Tartozik minden bevonuló meleg takaróval, meleg alsó- és felsőruhával, kötött ujjassal, mellénnyel, kötött alsónadrággal felső posztó kabáttal és nadrággal, evőeszközzel és háti zsákkal, jó erős lábbelivel és 2 napra való étellel bevonulni.

A ruhákért minden bevonuló napi 30 fillért, a magukkal hozott élelmiszereért pedig 1 koronát kap. A takarók beelési áron megvételnek.

A behívottak a népfelkelési könyveket, vagy a netán náluk lévő egyéb katonai okmányokat okvetlen hozzák magukkal. Ezeknek az okmányoknak alapján a bevonulók a vasuton ingyen utazhatnak.

A rendelet végül a be nem vonulókra vonatkozó szigorú intézkedéseket tartalmazza. A legújabb behívásokról ma értesítik hivatalosan is a közönséget.

A Kath. Kör választmányi ülése.

A Katholikus Kör választmánya tegnap este 6 órakor tartotta rendes választmányi ülését. Jelen voltak:

Dr Karácsonyi János elnök, Fetser Antal győri püspök, dr Vucskics Gyula egyháialelnök, dr Némethy Gyula, Imrik S. Zoltán, dr Molnár Imre, dr Schweiger Ede, dr Krüger Aladár, dr Kovács S. János, Száhlender Károly, Papp Imre, Tóth Imre, Bözörményi Géza, Justh Károly, Sürger Bertalan, Jánossy Aurél, Karger Sándor, Kelemen Kálmán, Sztarill Ferenc, Belezsnay Antal, Halmos András vál. tagok és dr Imrik Gusztáv titkár.

Dr Karácsonyi János az ülést megnyitván, az újév első ülésén szeretettel üdvözli a tagokat és az újév alkalmából tiszta szívből kívánja, hogy az újév hozza meg nemzetünk igazságos ügyének a végső diadalt.

A folyó ügyek során az elnök bejelentette, hogy a legutóbbi rendkívüli vál. ülés határozatához képest Belopotoczký Kálmán emlékezetének kegyeletes megörökítésére vonatkozó határozatok nagyrészt már végrehajtottak. Az emlékünnepele programja is kézben van. A gyászistentisztelet f. hó 16-án lesz az olasz plebánia-templomban, a Kör gyászünnepele pedig 17-én. A meghívók szétküldése folyamatban van.

Dr Matolay Zoltán, a temesvári Katholikus Kör alelnöke a temesvári testvéregyesület nevében rendkívül meleg hangú részvét-

iratot intézett a nagyváradai Kath. Körhöz dr Belopotoczký Kálmán v. b. t. t. elhunytá alkalmából. A részvétnyilatkozatot a Kör köszönettel fogadta. Ugyancsak köszönettel fogadta a temesvári Kath. Kör évi jelentésének megküldését, amely jelentés igen szép szavakkal emlékezik meg a Kath. Kör új palotájáról és annak fejedelmi bőkezűségű építettségéről. A temesváriak tudvalevőleg jelen voltak a nagyváradai Kath. Kör felavató ünnepelelén s személyesen győződtek meg az új palota nagy jelentőségéről Nagyvárad katolikus társadalmi életére nézve.

Új tagokul felvételtek: dr Lábán Lajos kir. táblai elnök, Fülöp János, Moesán Valér és Waltenberger Vilmos.

A Kör pénztárnoka bejelentette a múlt évi számadást és költségelirányzatot; kiadattak a számvizsgáló bizottságnak.

A téli háboru borzalmai ellen harcosainknak prémre van szükségük. Enyhítsük szenvedéseiket és küldjük egyetlen darab prémünket is a Hadségélyző Hivatalnak, Budapest, Váci-utca 38. A szállítás díjmentes.

Gyászünnepele dr BELOPOTOCZKY KÁLMÁN emlékezetére.

Kegyeletes ünnepelet tart a Katholikus Kör január 17-én nagy jötevője: dr Belopotoczký Kálmán v. b. t. t., ny. tábori püspök, nagyprépost emlékezetére.

Dr Belopotoczký Kálmán évtizedeket töltött Bécsben, mint tábori püspök s ott Bécsben, nyugati műveltség egyik fővárosában, látta azt a esodás fejlődést, melyet a katolicizmus vett mint a társadalmi élet legnagyobb tényezője s mikor Váradra jött, fejedelmi bőkezűséggel és nagyuri izléssel megvalósította azt a hatalmas keretet, mely méltó ahhoz a hatalmas társadalmi szerephez, melyre a katolicizmus hivatva van itt Szent László városában.

Dr Belopotoczký Kálmánnak azonban nemcsak a vagyona volt a katolikus közéleté, hanem a szíve is. Ő volt a lelke a katolikus mozgalmaknak, aki jóságos érdeklődéssel kísért minden munkát, irányított, buzdított és nem fukarkodott elismerésével. Nem mulasztott el egy napot sem, hogy meg ne jelent volna a Katholikus Körben, hogy megjelenésével is elő segítse azt, hogy a Kör szellemi középpont legyen városunk társadalmi életében.

Azért keltett oly nagy megdöbbenést az a váratlan gyász, mely a katolikus közéletet érte múlt év december 16-án bekövetkezett váratlan halálával.

Most egy hónappal a gyász eset után, a Kath. Kör. ünnepeles gyászmisét mondhat nagy jötevőjeért e hó 16-án szombaton, reggel 8 órakor a váradolászai plebánia templomban.

Másnap, 17-én délelőtt 11 órakor lesz a nagyszabású gyászünnepele a Katholikus Kör Szent László-termeben, amikor dr Vucskics Gyula kanonok, a Kör egyházi alelnöke emlékebeszédet tart az elhunyt tiszteletbeli elnök felett.

Az ünnepelet zeneszámok teszik változatossá, melyek közül kiemelkedik Scharf Károly zenekari költeménye, az „Emlékhangok” melyet a m. kir. honvédzenekar ad elő.

Az ünnepelelre a következő szövegű meghívót bocsátották ki:
A nagyváradai Kath. Kör nagynevű jötevője, fejedelmi pártfogója s tiszteletbeli elnöke Istenben elhunyt dr Belopotoczký Kálmán püspök nagyprépost emlékezetének gyászünnepelet rendez.

Az ünnepelel sorozata:

I. 1915. január 16-án reggel 8 órakor ünnepeles requiem s nagyvárad-olaszi plebánia templomban.

II. Január 17-én délelőtt 11 órakor emlékünnepele a Kör Szent László termeben a következő műsorral:

1. Gyászhangok Zsaskovszky Endrétől. Fuvós zenekar kísérettel éneklí a férfikar.

2. Emlékebeszéd dr Belopotoczký Kálmán fölött tartja: Dr Vucskics Gyula egyháialelnök.

3. Eltávozáltólünk gyászenek Zsaskovszky Ferencétől. Fuvós zenekar kísérettel éneklí a férfikar.

4. Emlékhangok. Zenekari költemény dr Belopotoczký Kálmán tábori püspök emlékére írta: Scharf Károly, előadja a m. kir. honvéd zenekar.

Egy hóbertos kém bünyűgyének tárgyalása.

Egy excentrikus ember kalandos története.

— Saját tudósítónktól. —

Valóságos regénybe illő esemény játszódott le a minap a nagyvárad kir. törvényszék büntető bírósága előtt. Egy olyan ember állott vádlotként a vádtanács előtt, akinek élete tele van a legfuresább és legfantasztikusabb epizódokkal. Csak a Jókay regényekben találkozhatunk ilyen szereplőkkel, akiknek jellemében és cselekedetében a legnagyobb naivság egyesül a leghazárdabb szélhámosossággal. Az illető vádlott Fischir Lajos ausztriai illetőségű, neumarki lakos. Az ügyészség a hadititok kikémlése miatt emelt ellene vádat. Ez érdekes tárgyalásról a következőket jelenti tudósítónk:

Fischir Lajos a múlt év június 30-ig a margittai apátság gazdaságában volt alkalmazva, mint gazdatiszt. Itt a legnagyobb megelégedés mellett folytatta munkásságát, mivel azonban az igazoló okmányait nem tudta felmutatni, kénytelenek voltak őt állásától elmozdítani. A vádlott erre eltávozott Margittáról és Rapinszki Rózával, akivel Margittán ismerkedett meg, elutazott először Debrecenbe, aztán, mert itt nem tudott állást kapni. Széplakra ment. Mintegy három hétig tartózkodtak itten és mindig azzal biztatgatta Fischir Lajos a nőt, hogy Bécsbe fogja vinni és ott elfogja venni. Különben is nőnek egy mutatta be magát, mint ulánus főhadgyot. Fischir Lajos azonban ígéretét nem váltotta be, hanem, mivel Széplakon sem tudott magának biztos pozíciót szerezni, a nővel együtt július 27-én Nagyváradra jött és itt a Szacsavay-utóán vettek szállást. Miután Nagyváradon letelepedtek, Fischir Imre minden reggel jókor eltávozott hazulról és azt mondta a nőnek, hogy őt, mint ulánus főhadgyot, berendelték a várba. Ott kell neki dolgozni. Ezalatt azonban Fischir Lajos nem tartózkodott a várban, mint ulánus főhadgyot, hanem csak a vár környékén kalandozgatott és jelen volt a loavatásokon is.

Beszédbe bocsájtkozott eközben katonákkal, paraszt emberekkel és ezektől különböző felvilágosításokat kért.

Vas Károly detektívnek, aki ez alkalommal, midőn a részleges mozdítás már javában folyt, felügyelt a vár környékére, feltűnt Fischir Lajos gyanús viselkedése, s mikor elegendő bizonyítéka volt, jelentést tett a fölöttes hatóságnak és ennek parancsára a katonai készség segítségével tartóztatta Fischir Lajos.

A rendőrségen Fischir Lajost kihallgatták, ahol a következő érdekes vallomást tette:

Ő ugyanis itt Nagyváradon találkozott egy szerb törzstiszttel, akit már Belgrádból és Budapestről jól ismert. Ez a szerb törzstiszt 4000 koronát ígért neki, ha kinyomozza és meg tudja a Nagyváradon végbemenő katonai készülődést.

Találtak nála egy irást is, amelyen kérdések voltak felírva és amelyekre neki meg kellett volna adni a választ a szerb tiszt részére. A kérdések így szóltak:

Mennyi katonaság van Nagyváradon?

Milyen ennek az élelmezése?

Mennyi tiszt van, s közülük mennyi a törzstiszt?

Milyenek a környéken az utak?

Könnyű-e az utakon a szállítás? Tudna-e a dunai hadműveletekre vonatkozólag felvilágosítást adni?

A rendőrség ez irat birtokában azonnal intézkedett és átkísértette a gyanús viselkedésű Fischir Lajost az ügyészség fogházába.

Az ügyészség pedig azonnal átírt a temesvári hadtestparancsnoksághoz ez ügyben, mely válaszában arra utalva, hogy a kivételes intézkedések a letartóztatás idejében még nem voltak érvényben, az ügyben való eljárásra a nagyvárad királyi törvényszék büntető bíróságát jelentette ki illetékesnek. Így került az érdekes ügy a kir. törvényszék büntető bírósága elé.

A bíróság, hogy az ügyet teljesen tisztán láthassa, átírt a bécsi rendőrséghez, hogy az adjon jelentést Fischir Lajos előéletéről és egyéb körülményeiről.

A bécsi rendőrség jelentéséből, amely igen terjedelmes volt, megállapítást nyert, hogy a vádlott előélete egyike a legváltozatosabbaknak és a legszélhámosabbaknak.

Fischir Lajos a bécsi rendőrség jelentése szerint majd Carnovitzban, majd Temesváron, Bécsben és Budapesten tartózkodott. Állandóan kaméleonszerű életet folytatott. Egyszer gróf Stahrenbergnek adta ki magát. Máskor pedig a legdiszesebb és legelegánsabban csengő nemesi előnevekett vette fel rendes neve mellé. Ha szükségét szenvedett, nem riadt vissza a legmerészebb cselekedettől sem. Így egyik helyen Jenő királyi herceg saját nyomású levélpapírján esalt ki nagyobb pénzösszeget. Más helyt mint udvari hivatalnok, esillogó, udvari tisztviselőket megillető ruhákban hintett port az emberek szemébe.

Ha kellett, mint uhlánus főhadnagy lépett fel, vagy a huszár tisztek diszes egyenruhájában feszített.

Ilyen pontos és terjedelmes jelentés alapján tárgyalta a kir. törvényszék a Fischir Lajos ügyét. A tárgyaláson a vádlott tagadta, az ellene emelt vád valóságát.

A bíróság előtt tett vallomásában azt mondta, hogy ő csupán feltűnési vágyból eszelte ki az egész dolgot. Ő nem ismer semmiféle szerb törzstiszttel és a nála talált iraton levő kérdéseket is csupán nagyzási mániából tervezte ki. A bíróság előtt a vádlott vallomása, valamint a katonai felülvizsgáló bizottság jelentése folytán beigazolást nyert, hogy a vádlott beteges hajlamu, nem teljesen beszámítható. Mindezeket jobban meg erősítette a bécsi rendőrség jelentése, amely teljesen tiszta képet tárt fel a vádlott exaltált természetéről.

Ezért a bíróság a hadititok kikémlésének vádja alól felmentette, azzal az indoklással, hogy nem büntetni kell a vádlottat, hanem szanatóriumba elhelyezni.

Mivel azonban Fischir Lajos vádlott Nagyváradon éppen úgy, mint Debrecenben nem bírt állandó foglalkozással, csavargás miatt 6 hónapi fogházra ítélte és mint veszedelmes egyént Magyarország területéről örökre kitiltotta.

Ezzel nyert befejezést az olyan izgalmasan kezdődő bünyűgy, amelynek szálait egy beteges természetű és nagyzási mániában szenvedő elme forralta ki, talán csak azért, hogy elérje a titokban kívánt és óhajtott boldogságot: a nyilvános szereplést. (—)

A katonazenekarok nagy szimfonikus hangversenye.

Ritka zenei műélvezetben lesz ma része Nagyvárad zenekedvelő közönségének.

A háboruban elesett nagyvárad katonák özvegyeinek és árváinak felségélyezésére Illatky Endre főispán, Rimler Károly polgármester, Hoffmann Géza ezredes védnöksége alatt január hó 14-én, csütörtökön, este 8 órakor a Nagyváradon állomásozó m. kir. 4 ik honvéd gyalogezred és a cs. kir. 101-ik közös gyalogezred egyesített 75 tagból álló zenekarának közreműködésével jótékony célú nagy szimfonikus hangversenyt rendez a Szigligeti-színházban.

A hangverseny műsora a következő:

1. Győzelmi nyitány eredeti befejezéssel (Német himnusz.) Irta *O. M. Weber*.
2. Adagio assai (Marcia funebre,) a III. (Eroica) szimfóniájából.
3. Csárdajelenet Helyre Kati. Hegedűszólo, zenekar bevezetéssel. Irta *Hubay Jenő*.
4. A »Házi tücsök« e. opera III. felvonásának előjátéka. Irta *Goldmark Károly*.
5. Liszt Ferenc I. sz. Rapszodiája. F.-dur.
6. a) Liszt—Berlioz Magyar induló. Faust el-kárhozásából.
6. b) Jenő herceg induló.

Helyárak: Nagy páholy 14:20 kor. Rendes páholy 12:20 kor. Másodemeleti páholy 8:20 kor. Zsölle 3:04. Kőrszék 2:44 kor. Tám-lásszék 2:04 kor. Erkély I ső sor 1:22 kor. Erkély II-ik sor közép 1:02 kor. Erkély II-ik sor oldal 82 fill. Karzati ülő 62 fill. Föld-színti álló 1 kor. Diák- és katona-jegy 60 fill. Karzati álló 40 fillér.

Felülfizetések a jótékony célra köszönettel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak.

Jegyek a hangversenyre előre válthatók a Szigligeti színház nappali pénztáránál d. e. 9 órától a rendes jegyváltás idejében.

A hangverseny bérletszünetben tartatik.

HIREK

■ ■ ■

* **A mai városi közgyűlés.** Nagyvárad város törvényhatósági-bizottsága ma tartja ez évben első közgyűlését. Ez alkalommal több választás is lesz; így a közigazgatási-bizottságba választanak öt tagot, ezenkívül kiegészítik az egyes albizottságokat. Ezekon kívül is több fontosabb kérdés elintézése kerül a közgyűlés elé, köztük Abauj-megye hazafias átírata a magyar nemzet függetlenségének biztosítása tárgyában. A közgyűlés elég érdekesnek és élénknek ígérkezik.

* **Nyugdíj-bizottsági ülés.** Nagyvárad város nyugdíj-bizottsága tegnap délután *Rimler Károly* polgármester elnöklése alatt rövid ülést tartott. Megállapították dr *Baróthy Ákos* és *Jablonszky Émilné* özvegyi ellátását, továbbá *Madarassy városi* tüzoltót és *Szabó L.* vémkezelőt nyugdíjazták.

* **Szerb címer a Bémer-téren.** A világháború kitérősekor az ellenséges országokra emlékeztető föliratokat, címereket, stb. eltávolították, vagy beragasztották papírral. Így lett pl. az „angol szabó“-ból egyszerűen „szabó“, vagy a budapesti „Párisi Nagy Áruház“-ból „Nagy Áruház“. Az egyik Bémer-téri ruhakereskedés homlokzatára, mikor a cég a „szerb királyi udvari szállítás“ címet megkapta, odakerült a szerb címer és ezt még nem fujta le eddig a világháború hatalmas forgataga, hanem a magyar, osztrák stb. címerek és a szövetségünk hatalmainak a lobogói közt most is ott rontja az összhangot létevel a legtekintélyesebb helyen. Eddig vártunk fölshóllalásunkkal, gondolva a cég vezetőjének a hazafiúi érzése nem fogja engedni, hogy ennek a királygyilkos gáz nációnak a címere az üzlet homlokzatán foglalja el az egyik legtekintélyesebb helyet. Hiába vártunk. A szerb címer most is ott disztelenkedik városunk legszebb terén. Reméljük, most már csakugyan nem marad ott sokáig.

* **A központi választmány újalakítása.** Az új választási törvény rendelkezéséhez képest, a központi választmányt

rengést Rómában, Caserteben, Possetóban és Umbriában is érezték. Továbbá Beseben, Triestben és Pólában is észlelhető volt.

Tifliszig vonultak vissza az oroszok a Kaukázusban.

Budapest, január 13. (Saját tud.) Kopenhágából jelentik a M. T. I.-nak, hogy a kaukázusi orosz seregek Tifliszig, a Kaukázus fővárosáig vonultak vissza a törökök támadásai elől.

Az oroszok zöme a határon túl vonult vissza.

A Magyarországnak jelentik, hogy a Csontosról elvonult oroszok Fenyvesvölgyig vonultak vissza. Az Ungban elfogott oroszok azt mondják, hogy a betört orosz csapat zöme a határon túl vonult vissza.

Az oroszok készek a békére.

Budapest, január 13. (Saját tud.) A nápolyi Mattiur szerint az oroszok veresége elkerülhetetlen. Az oroszok készek a békére és azért kétségbeesetten erőlködnek, hogy Galiciát zálogul tartsák meg a béketárgyalásokra. (M. T. I.)

Harcaink az oroszokkal.

Budapest, január 13. Az ellenségnek az alsó Nida mentén újból megkísérelt előretörései főleg az ellenálló vonalunk egy helysége ellen irányulnak. Az ellenséges gyalogság, amelyet az egész harcvaalon tartós és heves ágyutüz támogat megkísérli, hogy tért nyerjen és a helységebe behatoljon, ami súlyos veszteségek mellett mindannyiszor meghiusul. Galiciában és a Kárpátokban állásaink előtt legnagyobb részt nyugalom van. Kőd és hózivatarok elősegítik csapataink vállalkozásait, amelyek különböző helyeken sikerült rajtaütéseket és egyéb más csatározásokat eredményeztek.

A déli hadszíntéren is általában nyugalom van, csak jelentéktelen felderítést célzó összeütközések történnek. Höfer, altábornagy. (Min. sajtóosztály.)

Anglia magatartása a semleges államokkal szemben.

Basel, január 13. (Budapesti Tudósító.) A Londonban élő svájciak a szövetségtanáchoz táviratot küldtek, a melyben panaszkodnak a svájci sajtó angolellenes magatartása miatt. A Baseler Nachrichten erre a hírre a következőket jegyzi meg:

— Ha elgondolja az ember, hogy Anglia az utóbb időben milyen mértékben nehezítette meg az élelmiszerek és nyersanyagok Svájcba való bevitelét és hogy milyen nyomást gyakorolt Olaszországra a Svájcba való bevitel megakadályozása céljából, akkor egyenesen esodálatraméltó az a tartózkodás, a melyet a svájci sajtó ezekkel a majdnem ellenségesnek mondható és a Svájcot súlyosan károsító intézkedésekkel szemben tanúsít. Angliának a semleges ál-

lamokkal szemben tanúsított magatartása, ha tovább is így tartanak a dolgok, lerontja és kioltja a semleges államokból és Svájból is az Anglia iránt érzett rokonszenvet.

NYILTÉR

...

Özv Nusz Jánosné

temetésén szives résztvevők fogadják hálás köszönetem

özv. Kreutz Ferencné

A Leszámitoló és Jelzálogbank részvénytársaság mély szomorúsággal tudatja, hogy jogtanácsosa

Dr. FRIEDLÄNDER JÁNOS ur

f. évi január 12-én elhunyt.

A boldogult nemes egyéniségével, mély tudásával és hasznos munkásságával erős támasza volt intézetünknek.

Elhunytja fájdalmas veszteség társaságunkra, emlékéit mindenkor elismeréssel és kegyelettel fogjuk megőrizni.

Nagyvárad, 1915. január 14.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:

Dr. PAPP KÁROLY.

Belépési felhívás

a „Polgári takaré- és segélyszövetkezeti”

20-ik évtársulatába.

A „Polgári takaré- és segélyszövetkezeti” 1915. január 1-én új évtársulatot nyitott, mely 156 héten át, vagyis 1917. év végéig tart. — Mindenki tetszés szerinti számban jegyezhet üzletrészeket s minden üzletrész után hontenként 1 korona fizetendő. A három év eltelte után az évtársulat feloszlik s az összes jövedelem a résztvevők között felosztatik és mindenki megkapja a befizetett tőkét a felmerült haszonnal együtt.

A szövetkezet célja a takarékoságot előmozdítani és önségélyt nyújtani, amennyiben minden tag heti betétei által önmagának tőkét gyűjt, mely a heti részletekben való befizetések dacára is a takarékpénztári kamatozásnál magasabb nyeresemény osztalékokhoz és mert minden tag az általa befizetett összeg 2/10 részét minden előleges bejelentés nélkül kölcsönkép felveheti.

Vidéki tagok a heti fizetéseket postai csekklapok útján teljesíthetik.

A szövetkezetbe való belépés alkalmával üzletrészenként 50 fillér beiratási díj fizetendő s egy heti részlet lefizetése után már mindenki megkapja saját nevére irt könyvecskéjét.

Szövetkezetünk jelenlegi tisztelt tagjait, valamint mindazokat, kik az 1915. január 1-től kezdődő 20-ik ciklusnak tagjai óhajtanak lenni, felkérjük, hogy a felvétel iránt intézeti üzlethelyiségünkben (Kossuth Lajos-utca 6. szám) mielőbb jelentkezni sziveskedjenek

Nagyvárad, 1914. december hó.

A „Polgári takaré- és segélyszövetkezeti” igazgatósága.

8092—1914. eln. sz.

Hirdetmény.

A magyar szent korona országainak Vörös-Kereszt Egylete királyi biztosának 668—1914 K. B. sz. rendelete folytán közhírré teszem, hogy a hadiékítményes vörös-kereszt diszjelvény illetőleg diszérem elnyerése iránt — mint ez önként értetődő is — magánosok egyénileg egyáltalán nem is folyamodhatnak.

A hadiékítményes Vörös-Kereszt diszjelvényel, illetőleg diszéremmel leendő kiüntetés iránt hivatalos helyről történő javaslatba hozatalhoz pedig csupán azoknak van jogcímük, akik az egészségápolás terén az ellenség előtt szereztek érdemeket.

Ennélfogva betegek vagy sebesültek kórházi ápolása vagy más hasonló természeti tevékenység a hadiékítményes Vörös-Kereszt diszjelvény, illetőleg diszérem elnyeréséhez magában véve igényjogot nem támaszt.

Nagyvárad, 1915. január 5-én.

Rimler Károly
polgármester.

MÁSOLAT.

Hirdetmény.

A m. kir. miniszteriumnak 9090—1914 M. E. számú rendelete, a búzában vagy rozsbán kötelezett terménybeli járandóságok tárgyában.

A m. kir. miniszterium a háboru esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott 1912. LXIII. t.-c. 16 §-ában nyert felhatalmazás alapján a búzában, vagy rozsbán kötelezett terménybeli járandóságok tárgyában a következőket rendeli:

1. §. A ki terménybeli járandóságul (javadalmasul) bizonyos mennyiségű búzában vagy rozsnak szolgáltatására van kötelezve, annak a jelen rendelet hatálya alatt e járandóságnak csupán kétharmadrészét szabad búzában, vagy rozsbán kiszolgáltatnia: egyharmadrésze helyett pedig ugyanannyi mennyiségű árpát, vagy tengerit kell kiszolgáltatnia és az értékkülönböt a hatóságilag megállapított legmagasabb árak szerint számítva készpénzben kell megfizetnie.

2. §. A ki 1. §-ban meghatározott terménybeli járandóságot (javadalmasul) kétharmadrésznél nagyobb mennyiségben szolgáltatja ki búzában vagy rozsbán, kihágást követ el és kétszáz koronáig terjedhető pénzbüntetés-sel büntetendő.

Budapest, 1914. december hó.

Gróf. Tisza István s. k.
m. kir. miniszterelnök.

Hirdetmény.

A m. kir. Belügyminister ur 9059—Res. sz. körrendelete az ellenségtől zsákmányolt fegyverek stb. kirakatokban való kiállítás megszüntetése tárgyában.

Mivel utóbbi időben többször előfordult, hogy egyes kereskedők s ezek között különösen fegyver- és lőszer kereskedők, kirakataikban ellenségtől zsákmányolt fegyvereket és felszerelési cikkeket állítottak ki.

Mint hogy ez az eljárás ugy az üzlet-tulajdonosok, mint a nagyközönség körében is kétségkívül azt a hitet kelthetné, hogy ezek a cikkek az üzleti forgalom tárgyai, holott e tárgyak feletti rendelkezésre a katonai szolgálati szabályzat értelmében a katonai kincstár tart igényt, figyelmeztetem különösen a kereskedői üzletek tulajdonosait, hogy ellenségtől zsákmányolt fegyvereket és felszerelési cikkeket sem kirakatokban kiállítani, sem pedig egyébként forgalomba hozni nem szabad, hanem azokat is a helybeli katonai parancsnoksághoz, vagy pedig az ellenőrzéssel megbízott városi rendőrfőkapitánysághoz be kell szolgáltatni.

Nagyvárad, 1914. december hó 30-án.

Rimler Károly
polgármester.

Van szerencsém Nagyvárad és vidéke nagyérdemű közönségének szives tudomására hozni, hogy Nagyváradon, Rákóczi-ut 19. sz. alatt a mai kor igényeinek megfelelő

műköszörüldét nyitottam.

Elvállalok mindennemű borotvák, kések, ollók, hajvágógépek hur-
örögépek, ló- és juhnyírógépek javítását és műköszörülését. Raktáron tartok mindennemű bel- és külföldi illatszerek, fej- és arcápoló pipereszereket, mindennemű acél-
szarkat, ugymint borotvát, ollót, hajnyírógépet, yukszemvágó, papír-, zseb- és tollkést, valamint az összes fodrászati cikkeket. A nagy-
érdemű közönség szives pártfogását kérve, vagyok kiváló tisztelettel

Koller Ágoston mű-
köszörüs

40—1915. eln. sz.

Hirdetmény.

A nagyméltóságu m. kir. belügyminiszter ur 13484 eln. sz. távirati rendeletére figyelmeztetem a város közönségét, miszerint a déli határon fellépett járványos betegségek terjedését előmozdítja, hogy az ott levő sebesült katonákat hozzátartozóik tömegesen látogatják. A járvány elhurocolásának megakadályozása céljából elrendeltetett, hogy vasutak igénybevételére jogosító igazolványok további intézkedésig Bács-Bodrog, Torontál és Temesvármegyék nem fertőzött városaiba és községeibe csak kivételes méltánylást érdemlő okokból Horvát-Szlavon országok községeibe és városaiba valamint a nevezett vármegyék fertőzött városaiba és községeibe az az ott állandó lakhelyel bíró és oda visszatérni akarók kivételével egyáltalán nem állíthatók ki.

Figyelmeztetem a város közönségét, hogy Ujvidéken túl Horvátországba nem bocsátatnak s így a hiába való utazástól tartózkodják.

Nagyvárad, 1915. jan. 5.

Rimler Károly
polgármester.

Első nagyváradai cementipar.

Készíték granttó, terazzo, mőkő és minden e szakmába vágó munkálatokat, házi csatornázásokat a városi mérnöki hivatal előírása szerint, személyes felügyeletem mellett. Kiváratra angol cioset berendezéseket a legelőnyösebb fizetési feltételek mellett a legelőismertesebb és legmasszebb menő jólállás mellett készíték. A nagyérdemű közönség becses pártfogását kerí tisztelettel

NUTTA JAKAB

cement és betonművek vállalata.
Szaniszló-uteza 67. szám. (Saját ház.)

Belépési felhívás

a Népszövetségi Hitelszövetkezet III-ik évtársulatába.

A Népszövetségi Hitelszövetkezet 1915 január 1-én III-ik évtársulatát nyitotta meg.

Az első 2 üzletév, — dacára a nehéz megélhetési viszonyoknak, — igen szép eredménynyel folyik.

Belépni szándékozók üzletrészeket jegyezhetnek még most is a hivatalos órák alatt a szövetkezet helyiségében (Szilágyi Dezső-u. 5. sz. a.) Egy üzletrész heti 20 fillér befizetésre kötelez, s ki-ki annyi üzletrészt jegyez, amennyit akar. Felvételi díj üzletrészenként, 10 fillér. 3 év múlva az évtársulat feloszlik; a tagok a befizetett összeget kikapják s a reájuk eső nyereséget is.

A tagok a befizetett összeg 4% részéig a szövetkezettől olcsó kamatra kölcsönt is kaphatnak, mely 3 év alatt fizethető le. Azonfelül betáblázásra, értékpapírra, vagy váltóra, bármily összeg erejéig.

A tiszta haszon és nyereség teljes egészében a tagok között osztatik fel, s kiki heti betétje arányában részesedik.

A szövetkezet elfogad betéteket is, s azokat legmagasabb kamatlábbal kamatoztatja. Tőkekamatadót a szövetkezet fizeti.

Bizalommal kérjük a belépni szándékozókat, sziveskedjenek szövetkezetünk helyiségében részjegyeket jegyezni.

Teljes tisztelettel

Népszövetségi Hitelszövetkezet.

Katonai ruhákat

az összes fegyveremek részére, a mai órákon alul előírás szerint és gyorsan készít Darabont Gy. és Tsa elsőrendű polgári és katonai ruházati intézete. A legfinomabb szövet különlegességek, iltöny és téli kabátokra felöltőkre állandóan raktáron. Nagyvárad, Szilágyi-Dezső-u. 6. Sonnenfeld palota. Telefon 980. szám.

Hirdetések

felvétetnek a kiadóhivatalban.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Ertesítjük a t. közönséget, hogy a

Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, Wolfram és egyéb izmó-lámpák nagy raktára legolcsóbb áron a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelés fizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletet szolgálunk.

Költségmentesen ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világi-tási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csillárok,

lámpák

állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

1/4 lóerőtől minden nagyságban.

Felszerelő telefonja 55. sz.